

Kgl justis- og politidepartement

Deres dato:	Vår dato:	30.09.2013	Saksbeh:	Kai Høgbråt
Deres ref:	Vår ref:	2013/936-3 /X31	Direkte tf.nr:	37 11 97 50

Forslag til politireform – høringsuttalelse fra Gjerstad kommune

Det vises til ekspedisjon av 21.6.d.å.

Gjerstad kommunestyre har under sitt møte den 26.ds. behandlet saken og har fattet slikt vedtak:

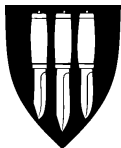
“Gjerstad kommunestyre vedtar følgende høringsuttalelse til NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer:

- 1. Gjerstad kommune er enig i at det er viktig med en politireform for å tilpasse tjenestestruktur og organisering til grunnleggende utviklingstrekk i samfunnet. Kommunen er også enig i at det i framtida må legges stor vekt på politiets kjerneoppgaver, og at strukturen i politiet og polititjenesten må organiseres slik at disse kan utføres mest mulig effektivt og på beste måte.*
- 2. Kommunen er enig i at det må vurderes hvilke forvaltningsoppgaver og oppgaver innen sivil rettspleie som politiet utfører i dag, som kan overføres til andre instanser. Det må imidlertid være en klar forutsetning at tilgjengeligheten til disse tjenestene ikke blir dårligere for befolkningen i distriktene. Hvis noen av disse oppgavene eventuelt skal overføres til kommunene, må det først foreligge en klar avtale med staten om at det skal følge med tilstrekkelig ressurser til å utføre oppgavene.*
- 3. Gjerstad kommune mener at en reduksjon til bare 6 politidistrikt ikke vil gi noen praktisk og hensiktsmessig inndeling, og går i stedet inn for at antall politidistrikt reduseres til 8 - 10. Etter vårt syn vil det være en bedre inndeling som fortsatt vil gi rom for robuste enheter, samtidig som distriktene blir geografisk, avstandsmessig og kulturelt mer enhetlige.*
- 4. Gjerstad kommune mener primært at Agder Politidistrikt også i framtida bør bestå som eget politidistrikt, siden erfaringene med Agder politidistrikt er gjennomgående gode. Å koble Telemark sammen med Agder, kan eventuelt vurderes alternativt. Forslaget om å legge også Vestfold og spesielt Buskerud til samme distrikt, blir etter vår vurdering feil, fordi det ville bli for krevende og lite funksjonelt med et så uensartet og stort politidistrikt.*

5. *Kommunen savner et overordnet og helhetlig politisk prinsippvedtak om hvordan regioninndelingen av statlige etater skal være, og forventer at Stortinget sikrer en regional inndeling av landet som statlige etater også må forholde seg til. Statens bruk av stadig nye regionløsninger en utfordring for kommunesektoren.*
6. *Gjerstad kommune er meget skeptisk og urolig over de føringene som kommer fram i utredningen, der det ser ut til at Østre Agder vil bli sittende igjen med tjenestesteder kun i Arendal og Åmli. Det vil innebære at hele området øst for Arendal blir uten lokal polititjeneste. Etter Gjerstad kommunes syn er det overhodet ikke akseptabelt med et totalt fravær av fast polititjeneste i store deler av lokalsamfunnene i østre del av Aust-Agder. Dette går rett og slett ikke i hop med den satsingen på forebyggende arbeid og lokal tilstedeværelse som utredningen forespeiler. Det samme gjelder også for en stor kommune som Grimstad, som også kan se ut til å bli uten lokal polititjeneste.*
7. *Kommunen frykter at reformen utilsiktet kan øke presset på det lokale brannvesenet, som erfaringsmessig stadig oftere må tre inn i politiets ansvar for lokal skadestedsledelse ved alvorlige ulykker. Ved en tilstedeværelse som baseres kun på mobile politipatruljer, kan en risikere at politiet befinner seg langt unna der ulykken inntreffer, og at det kan ta tid før de kommer til stede.*
8. *Gjerstad kommune mener at det vil være riktig med store styringsfullmakter for politidistriktene innenfor en ramme med klar struktur for organisering og mandat. Detaljregulering fra nasjonalt nivå gir ikke grunnlag for gode valg av lokale løsninger. Kommunen mener derfor at en ytterligere forsterkning av politidirektoratet vil føre til økt byråkratisering og mer sentralstyring. Dermed vil en god del av effekten ved større og mer robuste politidistrikt ikke kunne hentes ut. Det må heller vurderes hvilke sentrale oppgaver som med fordel kan overføres til politidistriktene. Desentralisering av polititressurser må være en målsetting.*
9. *Gjerstad kommune går mot forslaget om at Politidirektoratet skal få beslutningsfullmakt for opprettelse, nedleggelse og endring av politistasjonsdistrikter og lensmannsdistrikter. Etter kommunens syn må beslutninger på dette området ligge hos folkevalgte politiske myndigheter, siden dette i så stor grad angår lokalsamfunnene rundt om i landet, og dreier seg om mye mer enn bare rent politifaglige effektivitetshensyn.*
10. *Gjerstad kommune mener at UP bør organiseres etter samme distriktsmodell som politidistriktene.*
11. *Ellers er vil Gjerstad kommune understreke at målet må være at politireformen legger godt til rette for en polititjeneste som arbeider med de riktige oppgavene på en god og effektiv måte, og utvikler seg i takt med endrede behov i samfunnet. Det vil gi oss et politi som fortsatt nyter stor tillit, noe som er grunnleggende for innbyggernes trivsel og trygghet i et demokratisk samfunn.”*

Med hilsen

Kai Høgbråt
konsulent

Dato: 19.09.2013
Arkivref: 2013/936-2 / X31

Lars Lauvhjell
37119731
lars.lauvhjell@gjerstad.kommune.no

Saksnr	Utvalg	Møtedato
13/61	Kommunestyret	26.09.2013

Forslag til politireform – høringsuttalelse fra Gjerstad kommune

Rådmannens innstilling:

Gjerstad kommunestyre vedtar følgende høringsuttalelse til NOU 2013:9 Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer:

- 1 Gjerstad kommune er enig i at det er viktig med en politireform for å tilpasse tjenestestruktur og organisering til grunnleggende utviklingstrekk i samfunnet. Kommunen er også enig i at det i framtida må legges stor vekt på politiets kjerneoppgaver, og at strukturen i politiet og polititjenesten må organiseres slik at disse kan utføres mest mulig effektivt og på beste måte.
- 2 Kommunen er enig i at det må vurderes hvilke forvaltningsoppgaver og oppgaver innen sivil rettspleie som politiet utfører i dag, som kan overføres til andre instanser. Det må imidlertid være en klar forutsetning at tilgjengeligheten til disse tjenestene ikke blir dårligere for befolkningen i distriktene. Hvis noen av disse oppgavene eventuelt skal overføres til kommunene, må det først foreligge en klar avtale med staten om at det skal følge med tilstrekkelig ressurser til å utføre oppgavene.
- 3 Gjerstad kommune mener at en reduksjon til bare 6 politidistrikt ikke vil gi noen praktisk og hensiktsmessig inndeling, og går i stedet inn for at antall politidistrikt reduseres til 8 - 10. Etter vårt syn vil det være en bedre inndeling som fortsatt vil gi rom for robuste enheter, samtidig som distriktene blir geografisk, avstandsmessig og kulturelt mer enhetlige.
- 4 Gjerstad kommune mener primært at Agder Politidistrikt også i framtida bør bestå som eget politidistrikt, siden erfaringene med Agder politidistrikt er gjennomgående gode. Å

koble Telemark sammen med Agder, kan eventuelt vurderes alternativt. Forslaget om å legge også Vestfold og spesielt Buskerud til samme distrikt, blir etter vår vurdering feil, fordi det ville bli for krevende og lite funksjonelt med et så uensartet og stort politidistrikt.

- 5 Kommunen savner et overordnet og helhetlig politisk prinsippvedtak om hvordan regioninndelingen av statlige etater skal være, og forventer at Stortinget sikrer en regional inndeling av landet som statlige etater også må forholde seg til. Statens bruk av stadig nye regionløsninger en utfordring for kommunesektoren.
- 6 Gjerstad kommune er meget skeptisk og urolig over de føringene som kommer fram i utredningen, der det ser ut til at Østre Agder vil bli sittende igjen med tjenestesteder kun i Arendal og Åmli. Det vil innebære at hele området øst for Arendal blir uten lokal polititjeneste. Etter Gjerstad kommunes syn er det overhodet ikke akseptabelt med et totalt fravær av fast polititjeneste i store deler av lokalsamfunnene i østre del av Aust-Agder. Dette går rett og slett ikke i hop med den satsingen på forebyggende arbeid og lokal tilstedeværelse som utredningen forespeiler. Det samme gjelder også for en stor kommune som Grimstad, som også kan se ut til å bli uten lokal polititjeneste.
- 7 Kommunen frykter at reformen utilsiktet kan øke presset på det lokale brannvesenet, som erfaringsmessig stadig oftere må tre inn i politiets ansvar for lokal skadestedsledelse ved alvorlige ulykker. Ved en tilstedeværelse som baseres kun på mobile politipatruljer, kan en risikere at politiet befinner seg langt unna der ulykken inntreffer, og at det kan ta tid før de kommer til stede.
- 8 Gjerstad kommune mener at det vil være riktig med store styringsfullmakter for politidistriktene innenfor en ramme med klar struktur for organisering og mandat. Detaljregulering fra nasjonalt nivå gir ikke grunnlag for gode valg av lokale løsninger. Kommunen mener derfor at en ytterligere forsterkning av politidirektoratet vil føre til økt byråkratisering og mer sentralstyring. Dermed vil en god del av effekten ved større og mer robuste politidistrikt ikke kunne hentes ut. Det må heller vurderes hvilke sentrale oppgaver som med fordel kan overføres til politidistriktene. Desentralisering av politiressurser må være en målsetting.
- 9 Gjerstad kommune går mot forslaget om at Politidirektoratet skal få beslutningsfullmakt for opprettelse, nedleggelse og endring av politistasjonsdistrikter og lensmannsdistrikter. Etter kommunens syn må beslutninger på dette området ligge hos folkevalgte politiske myndigheter, siden dette i så stor grad angår lokalsamfunnene rundt om i landet, og dreier seg om mye mer enn bare rent politifaglige effektivitetshensyn.
- 10 Gjerstad kommune mener at UP bør organiseres etter samme distriktsmodell som politidistriktene.
- 11 Ellers er vil Gjerstad kommune understreke at målet må være at politireformen legger godt til rette for en polititjeneste som arbeider med de riktige oppgavene på en god og

effektiv måte, og utvikler seg i takt med endrede behov i samfunnet. Det vil gi oss et politi som fortsatt nyter stor tillit, noe som er grunnleggende for innbyggernes trivsel og trygghet i et demokratisk samfunn.

Saksprotokoll i kommunestyret den 26.9.2013:

May Yvonne Eng foreslår at punkt 6 og 7 går ut.

Rådmannens forslag ble satt opp mot May Yvonne Engs forslag: rådmannens forslag ble vedtatt med 13 mot 8 stemmer.

Vedlegg:

- Høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 21.06.2013
- Oppsummering og anbefalinger med kart

Saksdokumenter:

-

Saksopplysninger:

Justis- og beredskapsdepartementet oppnevnte et utvalg 8. november 2012 med mandat om å gjennomføre en politianalyse som skal danne grunnlag for en langsiktig plan for videreutvikling av politietaten. Analysen skulle peke på forslag til forbedringspunkter og tiltak for å legge til rette for bedre oppgaveløsning og mer effektiv ressursbruk i politiet. Utvalgets innstilling ble avgitt 19. juni 2013, og foreligger som NOU 2013:9 "Ett politi – rustet til å møte fremtidens utfordringer."

Denne utredningen er tenkt å gi grunnlag for den største reformen for norsk politi i moderne tid, der intensjonen er en omfattende struktur- og kvalitetsreform. Det er enighet om at det er et behov for modernisering av politiet, og en grundig vurdering av hvilke oppgaver politiet skal ivareta er viktig for å kunne gi innbyggerne et enda bedre tilbud i framtida, og skape grunnlag for sikkerhet og opplevelse av trygghet for den enkelte innbygger i hverdagen.

Reformforslaget tar utgangspunkt i en erkjennelse av at politiressursene i samfunnet er begrenset, og må derfor brukes på en forutsigbar og framtidsrettet måte. Det legges opp til at robuste og kompetente fagmiljøer skal gi innbyggerne et godt tilbud i sitt nærmiljø. Kunnskapsreformen skal sikre nasjonen et kunnskapsbasert og effektivt politi med evne til kontinuerlig forbedring og utvikling.

Blant tiltakene som utredningen legger opp til, er det særlig to omfattende strukturendringer som har skapt debatt. Det foreslås å slå sammen dagens 27 politidistrikter til 6, og antall lokale tjenestesteder foreslås redusert fra 354 til om lag 210, noe som tilsvarer en reduksjon på 40 %. De nye politidistriktene vil være Nord, Midt, Vest, Sør, Stor-Oslo og Øst. Gjerstad vil da ligge under politidistrikt Sør, som eventuelt vil omfatte fylkene Vest-Agder, Aust-Agder, Telemark, Vestfold og Buskerud, mens vi i dag ligger under Agder politidistrikt, som omfatter begge Agderfylkene.

Utredningen kommer ikke med noe detaljert forslag over lokal struktur i de nye politidistriktene, men slår fast at endringen i lokale tjenestesteder ikke vil bli fordelt likt over hele landet. Det er

lagt opp til at antall tjenestesteder i distrikt Sør og Vest vil bli mer enn halvert, og vil dermed få den største reduksjonen. Distrikt Nord vil få en reduksjon på 20 %, Midt og Øst 40 %, og Stor-Oslo ingen reduksjon i det hele tatt.

Gjerstad kommune er høringsinstans sammen med alle de andre kommunene i Norge, på linje med en rekke andre offentlige institusjoner og etater. Hele utredningen kan lastes ned fra regjeringens nettsider, eller fås ved henvendelse til Gjerstad kommune.

Rådmannens vurdering/merknader:

Rådmannen er enig i at det er viktig med en politireform for å tilpasse tjenestestruktur og organisering til grunnleggende utviklingstrekk i samfunnet. I utredningen legges det stor vekt på politiets kjerneoppgaver, og at strukturen i politiet og polititjenesten må organiseres slik at disse kan utføres mest mulig effektivt og på beste måte.

Det pekes på at politiet er tillagt en rekke forvaltningsoppgaver og oppgaver innen sivil rettspleie. Utvalget mener at det er tungtveiende grunner til at politiet bør få avgrenset oppgavene til mer rendyrket politirelatert virksomhet. Rådmannen ser at det kan være gode grunner til å vurdere om en del av de oppgavene som politiet har i tillegg til sine primæroppgaver, like gjerne kan ivaretas av andre. Det må imidlertid være en klar forutsetning at tilgjengeligheten til disse tjenestene ikke blir dårligere for befolkningen i distriktene. Noen av disse oppgavene kan kanskje vel så effektivt utføres av kommunene, som for eksempel utstedelse av pass og gjennomføring av gjeldssaneringsordninger. Hvis kommunene eventuelt skal ivareta dette i framtida, må det i så fall foreligge en klar avtale med staten om at det skal følge med tilstrekkelig ressurser til å utføre oppgavene. Det har slett ikke vært tilfelle når kommunene har fått tilført nye oppgaver fra staten.

I utredningen hevdes det at politiet ikke har fått de rammevilkår som er nødvendig for å kunne styre, lede og utvikle virksomheten. Rådmannen er usikker på holdbarheten i den påstanden, og vil peke på at justissektoren gjennomgående har vært en budsjettvinner i statsbudsjettet gjennom mange år, og at det samtidig er bygget opp et stort og tungt politidirektorat. Rådmannen har forståelse for ønsket om større handlingsrom til å organisere, styre og lede virksomheten, men mener at uklare ansvarsforhold mellom Justis- og Beredskapsdepartementet og Politidirektoratet har begrenset handlingsevnen, slik det dokumenteres i 22.juli-rapporten. Dette er viktig å gjøre noe med.

Utredningen mener at dagens organisering gjør det meget vanskelig å etablere en effektiv styring og utvikling av etaten. Den anbefaler derfor at politiet organiseres i færre og større politidistrikter, og foreslår at en går helt ned til 6 politidistrikt. Behovet for store og robuste politidistrikt er godt dokumentert i innstillingen, og rådmannen har forståelse for argumentasjonen, men mener likevel at ønsket om likeverdighet i størrelse tillegges for stor vekt, og at bare 6 politidistrikt ikke vil være praktisk og hensiktsmessig inndeling. 8 -10 politidistrikter vil fortsatt gi rom for robuste enheter, samtidig som distriktene blir geografisk, avstandsmessig og kulturelt mer enhetlige.

Erfaringene med Agder politidistrikt er gjennomgående gode, og rådmannen mener at med den befolkningsutviklingen som prognosene framskriver, vil Agder i framtida kunne stå seg godt som et eget politidistrikt, også ut fra argumentet om robusthet. Å koble Telemark sammen med Agder, kan eventuelt vurderes alternativt. Et nytt, stort politidistrikt Sør som foreslått, vil måtte håndtere lokalkunnskap og oversikt over 5, til dels meget forskjellige fylker. Forslaget om å legge også Vestfold og spesielt Buskerud til samme distrikt, blir etter rådmannens

vurdering feil, fordi det ville bli for krevende og lite funksjonelt med et så uensartet og stort politidistrikt.

Samtidig skaper statens bruk av stadig nye regionløsninger en utfordring for kommunesektoren. Det kan synes som om staten gjennom enkeltvedtak for ulike statlige etater, er i ferd med å etablere en form for landsdelsregioner, uten noe overordnet og helhetlig politisk prinsippvedtak. Kommunene bør kunne forvente at Stortinget sikrer en regional inndeling av landet som statlige etater også må forholde seg til. Skapes usikkerhet på dette feltet kan det i en krisesituasjon bidra til dårligere løsning av oppgavene enn det innbyggerne skal forvente.

Selv om utredningen ikke konkret tar stilling til den lokale organiseringen av politiet, kommer det fram visse føringer som gir grunn til skepsis og uro. Det henvises riktignok til at lokal struktur skal være gjenstand for en egen prosess når politidistriktene er etablert, men ut fra det som kommer fram i utredningen, kan det se ut til at Østre Agder vil bli sittende igjen med tjenestesteder kun i Arendal og Åmli. Det vil innebære at hele området øst for Arendal blir uten lokal polititjeneste. Det er, etter rådmannens syn, overhodet ikke akseptabelt. Rådmannen finner heller ikke at det er noen logisk sammenheng mellom et totalt fravær av fast polititjeneste i store deler av lokalsamfunnene i østre del av Aust-Agder, og den satsingen på forebyggende arbeid og lokal tilstedeværelse som utredningen forespeiler. Dette går rett og slett ikke i hop, og mer eller mindre tilfeldige politipatruljer kan på ingen måte erstatte en fast tjeneste som er godt kjent i lokalmiljøet. Ved lokal tilstedeværelse kan politiet lettere ha løpende kontakt og samarbeid med kommunene, både formelt og uformelt, og drive effektiv lokal oppfølging.

Det er heller ikke holdbart at også en stor kommune som Grimstad, som i tillegg er i sterk vekst, kan se ut til å bli uten lokal polititjeneste. Rådmannen stiller seg undrende til at tjenestesteder som for eksempel Kragerø, Lillesand og Vennesla opprettholdes, mens andre befolkningstygndepunkt faller helt ut. Selv om den faktiske avgjørelsen i forhold lokale tjenestesteder utsettes, bygger utredningen på effekten av en reduksjon fra 354 tjenestesteder til om lag 210. Derfor vil presset for å iverksette strukturelle grep i de nye politidistriktene bli meget sterkt.

Erfaringsmessig må stadig oftere politiets ansvar for lokal skadestedsledelse ved alvorlige ulykker løses av kommunalt brannvesen. På tross av påstanden i utredningen om at politiets tilstedeværelse skal styrkes, er rådmannen usikker på om det vil slå til når denne strukturreformen iverksettes. Ved en tilstedeværelse som baseres på mobile patruljer, kan en risikere at politiet befinner seg langt unna der ulykken inntreffer, og at det tar tid før de kommer til stede. Reformen kan derfor utilsiktet øke presset på det lokale brannvesenet.

Rådmannen opplever også at utredningen i for stor grad satser på en todelt forsterkning og utbygging, der en tar sikte på å etablere meget tunge politidistrikt, samtidig som det også legges opp til å styrke Politidirektoratets makt og myndighet. Dette mener rådmannen blir feil, og at det heller må vurderes hvilke sentrale oppgaver som med fordel kan overføres til politidistriktene. Hele tida bør desentralisering av politiresurser være en målsetting. Innenfor en ramme med klar struktur for organisering og mandat, vil store styringsfullmakter for politidistriktene være riktig. Detaljregulering fra nasjonalt nivå gir ikke grunnlag for gode valg av lokale løsninger. En ytterligere forsterkning av politidirektoratet vil føre til økt byråkratisering og mer sentralstyring. Dermed vil en god del av effekten ved større og mer robuste politidistrikt ikke kunne hentes ut.

Rådmannen er også meget skeptisk til forslaget om at Politidirektoratet skal få beslutningsfullmakt for opprettelse, nedleggelse og endring av politistasjonsdistrikter og

lensmannsdistrikter. Dette angår lokalsamfunnene rundt om i landet i så stor grad at beslutninger på dette området må, etter rådmannens syn, ligge hos folkevalgte politiske myndigheter, siden dette dreier seg om mye mer enn bare rent politifaglige effektivitetshensyn. Ved å legge dette til politidirektoratet, vil muligheten til lokal påvirkning av slike beslutninger bli kraftig redusert, samtidig som det er viktig at en overordnet og helhetlig vurdering om hva som totalt gagnar samfunnsutviklingen best, legges til grunn.

Rådmannen finner det også noe merkelig at utredningen ikke anbefaler å organisere UP etter samme distriktsmodell som politidistriktene, og finner heller ikke noen begrunnelse for det, ut over at det sies at dette må vurderes når beslutning om distriktstruktur er fattet. Hvis en frykter at denne viktige tjenesten skal bli svekket ved en slik løsning, må reformen inneholde føringer som sikrer at kontrollen på veiene blir ivarettatt.

Ellers mener rådmannen at utredningen tar godt grep om oppgaver knyttet til teknologiske muligheter. Det er åpenbart at politiet ikke har et teknologisk nivå som en burde forvente 2013. Her er det stort behov for forbedringer som kan gi samfunnet et mer effektivt politi.

Rådmannen vil avslutningsvis understreke at kvalitetsreformarbeidet som utredningen legger opp til, er like viktig som arbeidet med framtidig struktur. Det innebærer et politi som arbeider med de riktige oppgavene, og utvikler seg i takt med endrede behov i samfunnet. Det vil gi oss et politi som fortsatt nyter stor tillit, noe som er grunnleggende for innbyggernes trivsel og trygghet i et demokratisk samfunn. Målet må være å gi oss en reform som legger godt til rette for det.

Melding om vedtak sendes til:

Kgl. Justis- og politidepartementet